

ปัญหาของผู้เรียนจีนกับคำบอกบุรุษ : ใครเป็นใครในภาษาไทย

ปฤฒา มโนชัยวิบูลย์¹

บทคัดย่อ

คำบอกบุรุษในภาษาไทยมักเป็นปัญหาของผู้เรียนจีน โดยเฉพาะผู้เริ่มเรียนซึ่งยังไม่คุ้นกับวัฒนธรรมการใช้คำบอกบุรุษที่ 1 และคำบอกบุรุษที่ 2 ในภาษาไทย เพราะภาษาไทยมีคำบอกบุรุษที่ 1 และคำบอกบุรุษที่ 2 หลายคำมากและต้องพิจารณาตามเพศ ตามพจน์ ตามวัย ตามสถานภาพในสังคม ตามปริบทและสถานการณ์ ขณะที่คำบอกบุรุษที่ 1 และคำบอกบุรุษที่ 2 ในภาษาจีนกลางมีเพียง 5 คำและแบ่งตามพจน์เป็น 我, 你, 您 ที่เป็นเอกพจน์ และ 我们, 你们 ที่เป็นพหูพจน์เท่านั้น ดังนั้นผู้เรียนจึงต้องระมัดระวังในการเลือกใช้คำบอกบุรุษในภาษาไทยให้ถูกต้องตามปริบท

คำสำคัญ : คำบอกบุรุษ ภาษาไทย ภาษาจีนกลาง

ภาษาไทยมีคำบอกบุรุษมากมาย เนื่องจากวัฒนธรรมไทยเน้นการแสดงความเคารพนบนอบต่อผู้ใหญ่ ภาษาไทยจึงมีคำบอกบุรุษที่แบ่งตามระดับความอาวุโสและความใกล้ชิดสนิทสนมหลายระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคำบอกบุรุษที่ 1 และ 2 ซึ่งลักษณะนี้จะแตกต่างจากคำบอกบุรุษในภาษาจีนกลางที่มีเพียงคำว่า 我 และ 我们 เป็นคำบอกบุรุษที่ 1 และมีคำว่า 你 您 และ 你们 เป็นคำบอกบุรุษที่ 2 ด้วยเหตุนี้เมื่อผู้เรียนชาวจีนเรียนภาษาไทย

¹ Visiting lecturer at the College of Foreign Languages and Culture, Chengdu University, P.R.C.

² คำบอกบุรุษ คือ คำสรรพนาม ตามที่พระยาอุปกิตศิลปสารนิยามไว้

เกี่ยวกับเรื่องคำบอกนุรุษจึงมักไม่เข้าใจและเลือกใช้คำบอกนุรุษที่ 1 และ 2 ไม่เหมาะสมกับสถานการณ์

นวนวรรณ พันธุมธธา (2551: 22-24) ให้ความหมายของคำบอกนุรุษว่า คำบอกนุรุษใช้แทนคำนามในการสนทนา บุคคลหรือสิ่งที่เกี่ยวข้องในการสนทนา หน้าที่สำคัญของคำบอกนุรุษ คือ บอกบทบาทในการสนทนา

คำบอกนุรุษที่ 1 และ 2 ซึ่งใช้เรียกผู้พูดนั้นในภาษาไทยมีจำนวนค่อนข้างมาก ที่นิยมใช้มีดังนี้

ฉัน เป็นคำบอกนุรุษที่ 1 ที่สามารถใช้กับผู้พูดที่เป็นชายหรือหญิงก็ได้ เมื่อใช้ ฉัน แสดงว่าผู้พูดและผู้ฟังมีสถานภาพทางสังคมเท่ากัน คำว่า ฉัน สามารถใช้แทนผู้พูดได้กับสถานการณ์ต่างๆ

ตัวอย่าง (นัดกับน้อยเป็นเพื่อนร่วมงาน เพิ่งรู้จักกันเพียง 1 สัปดาห์)

นิด ฉันจะไปกินข้าวที่โรงอาหาร คุณจะไปไหม

妮特: 我要去食堂吃饭, 你要去吗?

Nítè : Wǒ yào qù shítáng chīfàn, nǐ yào qù ma?

น้อย ไปสิ

诺依: 去啊。

Nuòyī : qù a.

คำว่า ฉัน ไม่สามารถใช้เมื่อผู้พูดกับผู้ใหญ่ นั่นคือ เมื่อผู้พูดมีสถานภาพที่ต่ำกว่าหรือมีอายุน้อยกว่าผู้ฟัง และเมื่อพูดกับพระราชวงศ์และพระสงฆ์ เช่น

นักศึกษาพูดกับอาจารย์ว่า “ฉันมีคำถามจะถามอาจารย์ค่ะ” “我有问题要问您。Wǒ yǒu wèntí yào wèn nín.”

ในประโยคข้างต้น การใช้คำบอกนุรุษของนักศึกษาคนนี้ไม่ถูกต้อง คำบอกนุรุษที่ 1 ที่นักศึกษาคนนี้จะใช้พูดกับอาจารย์ได้ คือ หนู เพราะ

นักศึกษามีอายุน้อยกว่าอาจารย์ คนไทยเคารพนับถืออาจารย์มาก ดังนั้นจึงไม่สามารถใช้คำว่า ฉัน ซึ่งเป็นคำบอกบุรุษที่ผู้พูดถือว่าผู้ฟังมีสถานภาพเท่ากันได้ ควรแก้เป็น “หนูมีคำถามจะถามอาจารย์ค่ะ” “我有问题要问您。Wǒ yǒu wèntí yào wèn nín.” แต่ในภาษาจีนก็ต้องใช้ 我 เพราะมีคำบอกบุรุษที่ 1 เอกพจน์เพียงคำเดียว

ผม เป็นคำบอกบุรุษที่ 1 ซึ่งใช้กับเพศชายเท่านั้น คำว่า ผม ใช้ได้กับสถานการณ์เกือบทุกสถานการณ์ ยกเว้นเมื่อพูดกับพระราชวงศ์ เช่น “ผมมีคำถามจะถามอาจารย์ครับ” “我有问题要问您。Wǒ yǒu wèntí yào wèn nín.” นอกจากนี้ คำว่า ผม ยังสามารถใช้กับสถานการณ์ที่ค่อนข้างเป็นทางการได้ เช่น “ผมขอเปิดประชุมเรื่องการรับนักศึกษาใหม่” “我宣布迎接新生筹备工作会议开始。Wǒ xuānbù yíngjiē xīnshēng chóubèi gōngzuò huìyì kāishǐ.”

ดิฉัน เป็นคำบอกบุรุษที่ 1 ซึ่งใช้กับเพศหญิงเท่านั้น คำนี้จะใช้ในสถานการณ์ที่ค่อนข้างเป็นทางการ เช่น “ดิฉันขอเปิดประชุมเรื่องการรับนักศึกษาใหม่” “我宣布迎接新生筹备工作会议开始。Wǒ xuānbù yíngjiē xīnshēng chóubèi gōngzuò huìyì kāishǐ.”

ข้าพเจ้า เป็นคำบอกบุรุษที่ 1 ที่สามารถใช้กับผู้พูดที่เป็นชายหรือหญิงก็ได้ ข้าพเจ้า ใช้กับสถานการณ์ที่เป็นทางการในการพูดในที่สาธารณะ (บรรจบ พันธุมธรา, 2545 : 112) แต่ส่วนใหญ่มักใช้ในภาษาเขียน เช่น “เมื่อข้าพเจ้าสำเร็จการศึกษา ข้าพเจ้าเพิ่งมีอายุได้ 20 ปี” “我毕业的时候才 20 岁。Wǒ bìyè de shíhòu cái èrshí suì.”

หนู เป็นคำบอกบุรุษที่ 1 เมื่อใช้คำนี้จะมีความหมายว่า ผู้พูดรู้สึกว่ ตนเองมีสถานภาพต่ำกว่าผู้ฟังและผู้พูดให้ความเคารพผู้ฟัง คำว่า หนู นี้ โดยทั่วไปจะใช้กับเพศหญิง ไม่จำกัดอายุ เช่น นักศึกษาพูดกับอาจารย์ “หนู คิดว่าหนูทำข้อสอบวิชาภาษาอังกฤษไม่ได้ค่ะ” “我想我英语考试做得不好。Wǒ xiǎng wǒ yīngyǔ kǎoshì zuò de bùhǎo” แต่อาจใช้กับ เพศชายได้ในบางครั้ง ซึ่งผู้พูดจะเป็นเด็กเล็ก เช่น เด็กอนุบาลพูดกับอาจารย์ ประจำชั้น “ครูอะ หนูชอบเล่นหุ่นยนต์กับน้องชายมาก” “老师，我很喜欢和弟弟玩模型。Lǎoshī, wǒ hěn xǐhuan hé dìdì wán móxíng.”

เรา เป็นคำบอกบุรุษที่ 1 แสดงความเป็นเอกพจน์ หมายถึงผู้พูด เพียงคนเดียว เราใช้ได้ทั้งสองเพศแต่ไม่นิยมใช้กับผู้ใหญ่ (บรรจบ พันธุเมธา, 2545 : 112) คำนี้มักจะใช้เมื่อผู้พูดกับผู้ฟังมีสถานภาพเท่าเทียมและ ใกล้เคียงกัน อาจเป็นเพื่อนร่วมชั้นหรือเพื่อนร่วมงานก็ได้ คำนี้ใช้ได้ทั้งกับเพศ หญิงและเพศชาย เช่น

น้อย ปิดเทอมหน้าร้อนน้อยชอบไปเที่ยวชายทะเล แล้วเล็ก
จะชอบไปเที่ยวที่ไหน

诺依：暑假我喜欢去海边旅游，那你呢？喜欢去哪儿
旅游？

Nuòyī： Shǔjià wǒ xǐhuan qù hǎibiān lǚyóu, nà nǐ
ne? Xǐhuan qù nǎr lǚyóu?

เล็ก เราชอบไปเที่ยวภูเขา

雷：我喜欢去山上旅游。

Léi： Wǒ xǐhuan qù shānshàng lǚyóu.

บทสนทนา นี้ ทำให้ทราบความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลทั้งสองได้ นั่นคือ น้อยและเล็กเป็นเพื่อนนักเรียนที่สนิทสนมกันพอสมควร เนื่องจาก

น้อยใช้ชื่อเล่นเป็นคำบอกบุญที่ 1 แทนตนเอง และใช้ชื่อเล่นของเล็กเป็นคำบอกบุญที่ 2 ตามวัฒนธรรมไทยผู้พูดและผู้ฟังจะใช้คำบอกบุญเป็นชื่อเล่นก็ต่อเมื่อทั้งสองมีความสนิทสนมกัน ทั้งสองฝ่ายจึงจะอนุญาตและยอมรับให้อีกฝ่ายเรียกชื่อเล่นของตนเองได้ การเรียกชื่อเล่นจะใช้ระหว่างครอบครัวและบุคคลที่สนิทสนมกันมาก ส่วนเล็กก็ใช้คำว่าเราเป็นคำบอกบุญแทนตนเอง เรา ยังเป็นคำบอกบุญที่ 1 แสดงความเป็นพหูพจน์ได้ด้วย บางครั้งอาจใช้ว่าพวกเรา เช่น “น้อย หลังเลิกเรียน (พวก)เราไปกินสุกี้กันนะ” “诺依 放学后我们去吃火锅吧。Nuòyī fàngxué hòu wǒmen qù chī huǒguō ba.” ในที่นี้ผู้พูดหมายถึงตัวผู้พูดเองและผู้ฟังด้วย คำว่าเรา ในที่นี้จึงแสดงความเป็นพหูพจน์

คุณ เป็นคำบอกบุญที่ 2 ที่สามารถใช้กับผู้ฟังที่เป็นชายหรือหญิงก็ได้ คำว่าคุณ สามารถใช้แทนผู้ฟังในสถานการณ์ต่างๆ ตัวอย่าง (นิคกับน้อยเป็นเพื่อนร่วมชั้น แต่ไม่ค่อยสนิทกัน)

นิค คุณมีเวลาว่างไหม ฉันอยากจะปรึกษาเรื่องรายงานนี้กับ

คุณ

妮特: 你有空吗? 我想和你商量一下报告的事。

Nítè: Nǐ yǒu kòng ma? Wǒ xiǎng hé nǐ shāngliang yíxià bàogào de shì.

น้อย ได้เลยค่ะ กำลังว่างอยู่พอดี

诺依: 行啊, 正好有空。

Nuòyī: Xíng a, zhènghǎo yǒu kòng.

คำว่า คุณ ไม่สามารถใช้เมื่อผู้พูดกับผู้ใหญ่ นั่นคือ เมื่อผู้พูดมีสถานภาพที่ต่ำกว่าหรือมีอายุน้อยกว่าผู้ฟัง และเมื่อพูดกับบุคคลพิเศษที่ผู้พูดยกย่อง ได้แก่ พระราชวงศ์และพระสงฆ์

ตัวอย่าง

นักศึกษาพูดกับอาจารย์ “ครูคะ หนูมีปัญหาจะถามคุณค่ะ” “老师，我有问题要问您。Lǎoshī, wǒ yǒu wèntí yào wèn nín.”

ในประโยคข้างต้น การใช้คำบอกนุรุษของนักศึกษาคนนี้ไม่ถูกต้อง คำบอกนุรุษที่ 2 ที่นักศึกษาคนนี้จะใช้พูดกับอาจารย์ได้ คือ ครู หรือสามารถได้ เพราะนักศึกษามีสถานภาพต่ำกว่าอาจารย์ คนไทยจะเคารพนับถืออาจารย์มาก ดังนั้นจึงไม่สามารถใช้คำว่า คุณ ซึ่งเป็นคำบอกนุรุษที่ผู้พูดถือว่าผู้ฟังมีสถานภาพเท่ากันได้ ประโยคนี้ในภาษาจีนใช้คำ 您 ซึ่งเป็นคำบอกนุรุษที่ 2 สำหรับผู้ฟังที่ผู้พูดเคารพนับถือ

พวกคุณ เป็นคำบอกนุรุษที่ 2 แสดงความเป็นพหูพจน์ ใช้กับผู้ฟังที่เป็นชายหรือหญิงก็ได้ คำว่า พวกคุณ สามารถใช้แทนผู้ฟังในสถานการณ์ต่างๆ

ตัวอย่าง (ช้าง ชาติและเชษฐเป็นเพื่อน แต่ไม่ค่อยสนิทกัน)

ช้าง พวกคุณมีเวลาว่างไหม ผมอยากจะชวนพวกคุณไปเล่นฟุตบอลกัน

昌：你们有空吗？我想邀请你们一起去踢足球。

Chāng: Nǐmen yǒu kòng ma? Wǒ xiǎng yāoqǐng nǐmen yīqǐ qù tī zúqiú.

ชาติและเชษฐ ได้รับ จะไปเลยไหม

查特和切特：行啊，现在就去吗？

Chátè hé Qiètè: Xíng a, xiànzài jiù qù ma?

เธอ เป็นคำบอกนุรุษที่ 2 ใช้ได้ในหลายกรณี เมื่อใช้คำว่า เธอ ผู้พูดจะสนิทสนมกับผู้ฟังมากกว่าใช้คำว่า คุณ

ตัวอย่าง (มาลีและมะลิเป็นเพื่อนกันมากกว่าสี่ปี)

มาลี ฉันรู้ว่าเธอแอบชอบดาราคณนั้น

玛丽: 我知道你暗恋那个明星。

Mǎlì: Wǒ zhīdào nǐ ànliàn nàge míngxīng.

มะลิ ไม่ใช่หรอก เธอเข้าใจผิดแล้ว

茉莉: 没有, 是你误解了。

Mòlì: Méiyǒu, shì nǐ wùjiě le.

บทสนทนานี้ ทำให้เข้าใจว่ามาลีและมะลิต้องมีความใกล้ชิดสนิทสนมกันพอสมควร เพราะทั้งสองใช้คำบอกบุรุษที่ 2 ว่า เธอ แต่ถ้ามองใช้คำว่า คุณ แทนที่ในบทสนทนานี้ จะทำให้ทราบว่ามาลีและมะลิไม่ค่อยสนิทสนมกัน เพราะใช้คำบอกบุรุษที่แสดงความห่างเหิน

ท่าน เป็นคำบอกบุรุษที่ 2 ซึ่งสามารถใช้กับผู้ฟังที่เป็นชายหรือหญิงก็ได้ ถ้าว่า ท่าน จะแตกต่างจากคำว่า คุณ เมื่อใช้คำว่า ท่าน ผู้พูดจะเคารพผู้ฟังมากกว่า บุคคลนั้นอาจมีอายุมากกว่าหรือมีหน้าที่การงานที่สูงกว่าผู้ฟังมาก ผู้พูดจึงให้เกียรติผู้ฟังและใช้คำบอกบุรุษที่ 2 ว่า ท่าน เช่น

ลูกน้องพูดกับเจ้านาย “เมื่อวานนี้ท่านไปเที่ยวสนุกไหมครับ”

“昨天您玩得开心吗? Zuótiān nín wán de kāixīn ma?”

การที่ลูกน้องใช้คำบอกบุรุษที่ 2 แทนเจ้านายว่า ท่าน แสดงว่าลูกน้องให้เกียรติและนับถือเจ้านายมาก

เรา เป็นคำบอกบุรุษที่ 2 แสดงความเป็นพหูพจน์หรือเอกพจน์ในบางกรณี ซึ่งจะใช้เมื่อผู้พูดเป็นผู้ใหญ่ที่มีอายุมากกว่าผู้ฟัง ซึ่งเป็นเด็กมากๆ เช่น คุณยายถามหลานสาวซึ่งแต่งตัวสวยเตรียมจะออกไปนอกบ้านว่า “วันนี้เราจะไปไหนละ” “今天你要去哪儿? Jīntiān nǐ yào qù nǎr?”

คำว่าเรา ในประโยคนี้นี้เป็นคำบอกบุรุษที่ 2 แทนหลานสาว เมื่อใช้คำว่าเรา เป็นคำบอกบุรุษที่ 2 เอกพจน์เช่นนี้จะทำให้เกิดความน่าเอ็นดูขึ้น

หนู เป็นคำบอกบุรุษที่ 2 ซึ่งจะใช้เมื่อผู้พูดเป็นผู้ใหญ่ที่มีอายุมาก พูดกับผู้ฟังซึ่งมักจะเป็นเด็ก เช่น อาจารย์ถามนักเรียนว่า “ทำไมวันนี้หนูไม่ส่งการบ้านล่ะคะ” “为什么今天你没有交作业呢? Wèishénme jīn tiān nǐ méiyǒu jiāo zuòyè ne?” คำว่า หนู ในประโยคนี้นี้เป็นคำบอกบุรุษที่ 2 แทนนักเรียน

นาย เป็นคำบอกบุรุษที่ 2 ใช้กับผู้ฟังที่เป็นเพศชายและผู้พูดก็มักจะเป็นเพศชายด้วย เพื่อแสดงความสนิทสนมระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง
ตัวอย่าง (ก๊องและเชษฐาเป็นเพื่อนรักกัน)

ก๊อง เมื่อวานนี้นายหายไปไหนมา เราคอยนายอยู่เป็นชั่วโมงเลย

功: 昨天你去哪儿了? 我等了你近一个小时。

gōng: Zuótiān nǐ qù nǎr le? Wǒ děng le nǐ jìn yīge xiǎoshí.

เชษฐา โทษที เราลืมบอกนายไปว่าเราคิดธุระ

切特: 对不起, 我忘了告诉你我有事缠身。

Qiètè: Duìbùqǐ, wǒ wàng le gào sù nǐ wǒ yǒu shì chánshēn.

บทสนทนานี้ ก๊องกับเชษฐาต่างใช้คำบอกบุรุษแทนกันว่า นาย ทำให้ทราบว่ทั้งสองเป็นคนสนิทกันพอสมควร

ชื่อเล่น เป็นได้ทั้งคำบอกบุรุษที่ 1 และ 2 เมื่อผู้พูดและผู้ฟังสนิทสนมกันมาก ทั้งสองฝ่ายต่างยินยอมให้อีกฝ่ายเรียกชื่อเล่นของตนได้

เนื่องจากชื่อเล่นจะใช้กันในหมู่ญาติพี่น้องหรือเพื่อนสนิทเท่านั้น คนที่เพิ่งรู้จักกันไม่สามารถเรียกชื่อเล่นได้

ตัวอย่าง

มาลี มะลิชอบเรียนวิชาอะไร มาลีชอบเรียนภาษาจีน

玛丽: 你喜欢学什么专业? 我喜欢学汉语。

Mǎlì: Nǐ xǐhuan xué shénme zhuānyè, wǒ xǐhuan xué Hànyǔ.

มะลิ มะลิก็ชอบเรียนภาษาจีนเหมือนกัน

茉莉: 我也喜欢学汉语。

Mòlì: Wǒ yě xǐhuan xué Hànyǔ.

บทสนทนานี้ ผู้พูดและผู้ฟังต่างก็ใช้ชื่อเล่นเป็นคำบอกบุรุษที่ 1 และ 2 ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดระหว่างผู้พูดและผู้ฟังได้อย่างชัดเจน

การแสดงเครือญาติ เป็นได้ทั้งคำบอกบุรุษที่ 1 และ 2 เช่น พ่อ แม่ ลูก พี่ น้อง หลาน ลุง ป้า น้า อา ฯลฯ

ตัวอย่าง

แม่ ลูกรู้ไหมว่าลูกต้องขยันกว่านี้

妈妈: 孩子, 你知道吗? 你一定要更加努力。

Māma: Háizi, nǐ zhīdào ma? Nǐ yīdìng yào gèng jiā nǔlì.

ลูก แม่ครับ ลูกรู้แล้วครับ

孩子: 妈妈, 我知道了。

Háizi: Māma, wǒ zhīdào le.

การแสดงตำแหน่งในหน้าที่การงาน เป็นได้ทั้งคำบอกบุรุษที่ 1 และ 2 เช่น ครู อาจารย์ หัวหน้า ผู้จัดการ อธิการบดี ฯลฯ

ตัวอย่าง

นักศึกษา ครูจะ ครูจะ ให้พวกเราออกมารายงานหน้าห้องวันไหน

คะ

学生: 老师, 您 让我们什么时候在教室前面作报告。

Xuéshēng: Lǎoshī, nín ràng wǒmen shénme shíhòu
zài jiàoshì qiánmiàn zuò bàogào.

ครู ก็ ครู บอกไปแล้วว่า วันอังคารหน้าไงคะ

老师: 我 说过了, 下周二。

Lǎoshī: Wǒ shuōguo le, xiàzhōu' èr.

บทสนทนาที่ 1 คำว่า ครู เป็นทั้งคำบอกบุรุษที่ 2 และ 1 ตามลำดับ
นั่นคือ นักศึกษาใช้คำบอกบุรุษที่ 2 แทนคำว่า ครู ส่วนครูก็ใช้คำบอกบุรุษที่
1 แทนตนเองว่า ครู เช่นกัน

นอกจากนี้ ยังมีคำบอกบุรุษที่ 1 และ 2 ที่เกิดใหม่ ซึ่งคำบอกบุรุษ
เหล่านี้นิยมใช้กันในหมู่วัยรุ่น ดังนี้

เค้า เป็นคำบอกบุรุษที่ 1 คำนี้ถือเป็นคำบอกบุรุษที่วัยรุ่นไทยนิยม
ใช้กันมาก คำนี้เมื่อใช้จะทำให้รู้สึกว่ามีผู้พูดและผู้ฟังสนิทกันมาก นอกจากนี้
ยังฟังดูน่ารักน่าเอ็นดูอีกด้วย คำนี้มักจะใช้คู่กับคำบอกบุรุษที่ 2 คือ ตัวเอง
ตัวอย่าง (น้อยกับเล็กเป็นเพื่อนรักกัน ทั้งสองอายุ 14 ปี)

น้อย เลิกเรียนแล้ว ตัวเองจะไปไหน เค้า จะไปสยามสแควร์

诺依: 放学后, 你要去哪儿? 我 要去暹罗广场。

Nuòyī: Fàngxué hòu, nǐ yào qù nǎr? Wǒ yào qù
Xiānlúo guǎngchǎng.

เล็ก ถ้าอย่างนั้น เค้า ไปกับตัวเองด้วยละกัน

雷: 如果那样, 我 和你一起去。

Léi: Rúguǒ nà'yàng, wǒ hé nǐ yìqǐ qù.

ในบทสนทนาที่ 1 น้อยใช้คำบอกบุรุษแทนตนเองว่า เค้า และใช้คำ
บอกบุรุษที่ 2 แทนเล็กว่า ตัวเอง ส่วนเล็กก็ใช้คำบอกบุรุษที่ 1 ว่า เค้า ทำให้

บทสนทนาที่ฟังดูน่ารักโดยเฉพาะเมื่อประกอบกับวัยและน้ำเสียงของผู้พูดด้วย

ตัวเอง เป็นคำบอกบุญที่ 2 คำนี้ถือเป็นคำบอกบุญที่วัยรุ่นไทยนิยมใช้กันมาก คำนี้เมื่อใช้จะทำให้รู้สึกว่าคุณและผู้ฟังใกล้ชิดสนิทกันมาก นอกจากนี้ยังฟังดูน่ารักน่าเอ็นดูอีกด้วย คำนี้มักจะใช้คู่กับคำบอกบุญที่ 1 คือ คำ

ตัวอย่าง (จับกับจับเป็นเพื่อนโรงเรียนเดียวกันมาตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาตอนต้นเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ แล้ว)

จิ๋ว นี่ๆ ตัวเอง เค้ามีเพลงใหม่มาให้ตัวเองฟังล่ะ

玖: 嘿, 吒! 我有首新歌让你听。

Jiù: Hèi, Zhà! Wǒ yǒu shǒu xīn gē ràng nǐ tīng.

จ๋า เพลงอะไรหรือ

吒: 什么歌?

Zhà: Shénme gē?

จิ๋ว เพลง รอเธอหันมา เค้าคิดว่าตัวเองต้องชอบอย่างที่เค้า

ชอบแน่ๆ

玖: 歌曲《等待着您》，我想你一定会和我一样喜欢。

Jiù: Gēqǔ 《Děngdàizhe nǐ》, wǒ xiǎng nǐ yīdìng huì hé wǒ yīyàng xǐhuan.

ในบทสนทนาที่ จิ๋วใช้คำบอกบุญที่ 2 แทนจ๋าว่าตัวเอง และใช้คำบอกบุญที่ 1 ผู้พูดว่า เค้า ทำให้บทสนทนาที่ฟังดูน่ารักโดยเฉพาะเมื่อประกอบกับวัยของผู้พูดด้วย

จากที่ยกตัวอย่างมาทั้งหมดจะเห็นว่าคำบอกบุรุษที่ 1 และบุรุษที่ 2 ในภาษาไทยมีหลายคำมาก ส่วนภาษาจีนมีคำบอกบุรุษที่ 1 และบุรุษที่ 2 ซึ่งบอกความเอกพจน์และพหูพจน์เพียงอย่างละ 1 คำ ยกเว้นคำบอกบุรุษที่ 2 เอกพจน์ซึ่งมีอีก 1 คำ ในการแปลจากภาษาไทยเป็นภาษาจีน ผู้เรียนชาวจีนมักแปลไม่คิดหาความรู้ความหมายของคำบอกบุรุษในภาษาไทย แต่เมื่อต้องแปลจากภาษาจีนเป็นภาษาไทยมักมีปัญหาเรื่องใช้คำบอกบุรุษที่ 1 และบุรุษที่ 2 ไม่เหมาะสมกับบริบท เพราะนอกจากรู้ความหมายของคำบอกบุรุษแล้ว ยังต้องเข้าใจวัฒนธรรมการใช้ภาษาที่เกี่ยวกับคำบอกบุรุษด้วย เช่น เมื่อแปลประโยคที่เด็กนักเรียนพูดกับครูว่า “老师，我有问题要问您。” นักศึกษาจีนมักแปลเป็นภาษาไทยว่า “ครูคะ ฉันมีคำถามจะถามคุณค่ะ” ซึ่งไม่ถูกต้องนัก เพราะโดยทั่วไปคำบอกบุรุษ ฉัน เป็นคำซึ่งใช้สำหรับผู้พูดและผู้ฟังที่มีสถานภาพเท่ากัน ไม่สามารถใช้เมื่อผู้น้อยพูดกับผู้ใหญ่ หรือเมื่อผู้พูดมีสถานภาพต่ำกว่าหรืออายุน้อยกว่า ต้องใช้คำบอกบุรุษ หนู ซึ่งใช้สำหรับผู้พูดที่มีสถานภาพต่ำกว่าผู้ฟังและผู้พูดให้ความเคารพผู้ฟัง คำบอกบุรุษ คุณ ซึ่งเป็นคำบอกบุรุษที่ 2 ก็ไม่เหมาะสมกับบริบทในประโยคนี้ เพราะคำบอกบุรุษ คุณ ไม่อาจใช้เมื่อผู้น้อยพูดกับผู้ใหญ่ คำบอกบุรุษที่ 2 ในที่นี้ควรใช้คำว่า ครู หรือ มิฉะนั้นก็ละไว้ได้ ดังนั้นประโยคนี้จึงควรแปลเป็นภาษาไทยว่า “ครูคะ หนูมีคำถามจะถามครูค่ะ” หรือ “ครูคะ หนูมีคำถามจะถามค่ะ”

หากพิจารณาประโยคภาษาไทยและภาษาจีนที่ให้ไว้คู่กันในตัวอย่างประโยคทั้งหมดในบทความนี้ จะเห็นว่าคำบอกบุรุษในประโยคภาษาจีนมีเพียงคำว่า 我, 我们, 你, 您 และ 你们 แต่ประโยคภาษาไทยใช้คำบอกบุรุษที่ 1 และคำบอกบุรุษที่ 2 หลายคำมาก เพราะคำบอกบุรุษที่ 1 และคำบอกบุรุษที่ 2 ในภาษาไทยแบ่งตามเพศ ตามวัย ความใกล้ชิดสนิทสนม

และตามสถานการณ์ในสังคมด้วย เพราะฉะนั้นทั้งผู้พูดและผู้ฟังต้องพิจารณาให้ดีว่าจะเลือกใช้คำบอกบุรุษอย่างไรจึงจะเหมาะสมกับสถานการณ์ในขณะนั้น ต้องตีความให้ได้ว่าใครเป็นใคร เพราะเมื่อใช้ผิดแล้ว อาจทำให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกไม่ต่อผู้พูดได้ ดังนั้นจึงต้องเลือกใช้ได้อย่างระมัดระวัง

บรรณานุกรม

- นววรรณ พันธุมธา. ๒๕๕๑. ไวยากรณ์ไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
บรรจบ พันธุมธา. ๒๕๔๔. ลักษณะภาษาไทย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ABSTRACT

Chinese Learners' Problems of Personal Pronouns: Who's Who in Thai

Preena Manomaivibool

Personal pronouns in Thai language seem to be a problem for Chinese learners, especially the beginners who are not used to the Thai language culture of using the 1st and 2nd personal pronouns. This is because Thai language has a large number of personal pronouns and put into consideration the sex, number, age, social status, context and situation. While the 1st and 2nd personal pronouns in Mandarin Chinese have only 5 words, dividing only by number into the singular ones: 我, 你, 您 and the plural ones: 我们, 你们. Therefore, Chinese learners have to be careful in choosing the right Thai personal pronoun for each context.

Keywords: personal pronouns, Thai language, Mandarin Chinese